

**Základní škola Orlová-Poruba Jarní 400 okres Karviná,
příspěvková organizace IČ: 75 02 66 78**

tel.: 59 65 203 29 nebo 739 651 328

www.zsjarni.org e-mail: zsjarniorlova@seznam.cz

ID: 8nnmqkg

Školní preventivní strategie

2020-2025

Obsah:

- 1. Současný stav problematiky školy**
- 2. Legislativní zajištění**
- 3. Cíle projektu**
- 4. Zařazení témat rizikových projevů chování do výuky**
- 5. Vymezení cílové populace**
- 6. Navržený způsob realizace**
(metody a formy)
- 7. Měření efektivity programu**
(výsledky dotazníků)
- 8. Časový harmonogram**
- 9. Preventivní tým**
- 10. Kontakty s jinými organizacemi**
- 11. Přílohy**
(postupy školy při řešení rizikových projevů chování)

1. Současný stav problematiky školy

- po vyhodnocení evaluací preventivních programů v uplynulých 5 letech jsme přesvědčeni, že v této oblasti jsme udělali několik dílčích pozitivních kroků
- nadále **dlouhodobě preventivně působíme** na žáky mladšího školního věku a žáky se zdravotním postižením, děti potřebují zafixování dovedností, vědomostí a návyků
- stále registrujeme u našich žáků opakující se **krátkodobou absenci**, kterou omlouvají rodiče, setkáváme se i s neomluvenou absencí, jsme povinni tuto skutečnost sdělit prostřednictvím systému včasné intervence (SVI) pracovníkům OSPOD, neomluvené absence ale ubylo
- podařilo se odbourat kouření žáků před školou, nicméně starší žáci kouří ve vzdálenějších místech od školy
- nadále se zaměřujeme na **pomoc handicapovaným dětem, dětem ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí**, které jsou snadno ovlivnitelné a zranitelné, snažíme se zvyšovat jejich sebevědomí a jejich sociální schopnosti a dovednosti
- setkáváme se s občasnými pozdními příchody žáků, zapomínáním pomůcek do vyučování
- v minulosti jsme řešili i agresivní chování a vulgární vyjadřování, některé děti potřebují vymezit hranice svého chování
- spolupráce s rodičovskou veřejností se stále rozvíjí a probíhá především formou třídních schůzek a konzultací, rodiče jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím webových stránek školy
- učitelé probírají v hodinách témata rizikových projevů chování, vždy na konci školního roku odevzdají přehled témat, který je součástí evaluace

2. Legislativní zajištění

Školní preventivní strategie byla vypracována na základě těchto metodických pokynů MŠMT:

- Preventivní program školy je zpracován na základě Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) a Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14 423/1999-22.
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10 194/2002-14.
- Spolupráce předškolních zařízení škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané Č.j.: 25 884/2003-24.
- [Zakon c. 65 2017 Sb. o ochrane zdravi pred škodlivymi ucinky navykovych lat ek.rtf](#)
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j.: 11691/2004-24.
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve

školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005.

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019-2027
https://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf
- Krajská strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- [Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání \(školský zákon\)](#)
- [562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona](#)
- [563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů](#)
- [Zákon č. 379/20015 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami](#)
- [Vyhláška 72](#)
- [Vyhláška 73](#)
- [Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže:](#)
- [Příloha 1-Navykove látky](#)
- [Příloha 2-Rizikove chování v dopravě](#)
- [Příloha 3-Poruchy příjmu potravy](#)
- [Příloha 4-Alkohol](#)
- [Příloha 5-Syndrom CAN](#)
- [Příloha 6-Školní šikanování](#)
- [Příloha 7-Kyberšikana](#)
- [Příloha 8-Homofobie](#)
- [Příloha 9-Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus](#)
- [Příloha 10-Vandalismus](#)
- [Příloha 11-Záškoláctví](#)
- [Příloha 12-Krádeže](#)
- [Příloha 13-Tabák](#)
- [Příloha 14-Krizové situace spojené s násilím](#)
- [Příloha 15-Netolismus](#)
- [Příloha 16-Sebepoškozování](#)
- [Příloha 17-Nová náboženská hnutí](#)
- [Příloha 18-Rizikové sexuální chování](#)
- [Příloha 19-Příslušnost k subkulturám](#)
- [Příloha 20-Domácí násilí](#)
- [Příloha 21-Hazardní hraní](#)
- [Příloha 22-Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních](#) _

<http://www.prevence-praha.cz/attachments/article/123/Metodicke%20doporuceni%20k%20primarni%20prevenci%20rizikoveho%20chovani.pdf>

3. Cíle ŠPS

Dlouhodobé cíle projektu

Hlavním cílem je působit na každého jednotlivého žáka naší školy v oblastech rizikových projevů chování, práce s třídním kolektivem. Třídní učitelé i ostatní pedagogové školy utvářejí vztahy mezi dětmi, vhodně působit na žáky ve výchovně vzdělávacím procesu, vytvářejí pozitivní sociální klima. Učitel formuje vědomosti, dovednosti a postoje žáků a tím utváří jejich kompetence. Vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu, učíme řešit konflikty, rozvíjíme právní vědomí. Sledujeme rizika virtuální komunikace a možnou kyberšikanu. Trváme na dodržování pravidel daných školním řádem.

Střednědobé cíle projektu

Spolupráce s vedením školy a pedagogickými pracovníky

Vedení školy podporuje realizaci ŠPS a doporučuje věnovat prevenci rizikových projevů chování zvýšenou pozornost. Ve škole pracuje preventivní tým (ŘŠ, zástupce ŘŠ, ŠMP a VP), který společně řeší výskyt rizikových projevů chování za úzké spolupráce s třídními učiteli. Konzultují postupy v řešení vzniklých přestupků žáků, navrhují řešení a seznamují s ním zákonné zástupce žáků.

Na základě doporučení a zájmu se mohou učitelé účastnit seminářů a kurzů s tematikou RPCH.

Od školního roku 2023/2024 pracuje ve škole sociální pedagog.

Spolupráce s rodiči

Třídní učitel seznámí rodiče na třídních schůzkách s rizikovými faktory a projevy signalizujícími negativní jevy, které se mohou v třídním kolektivu vyskytnout. Pravidelně informuje rodiče o problémech spojených s chováním žáků a následných výchovných opatřeních. Rodiče jsou seznámeni s řešením RPCH. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků na třídních schůzkách nebo při individuálních pohovorech. Při výskytu problému učitel informuje rodiče písemně nebo telefonicky, vyzve rodiče k návštěvě školy.

Žáci

Podporujeme zdravé sebeprosazování, posilování schopnosti předcházení a zvládnutí konfliktní a jiné náročné situace, rozvíjíme komunikační dovednosti, dbáme na dodržování nastavených pravidel nejen ve vyučování i o přestávkách.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

ŠMP se pravidelně účastní setkávání metodiků prevence s metodičkou z PPP Karviná a schůzek ŠMP s pracovníky OSPOD Orlová.

Krátkodobé cíle projektu

(jsou uvedeny v aktuálním preventivním programu)

4. Zařazení témat RPCH do výuky

Třídy 1. stupně ZŠ

bezpečné zázemí – rodina, vzájemné vztahy, funkční rodina, hygienické zásady, zdravé stravování, zdravý životní styl, návykové látky a jejich škodlivost, šikana, podstata kamarádství, účelné využití volného času, důležitá telefonní čísla pro přivolání pomoci, důsledky násilného chování.

Třídy 1. stupně ZŠP:

zdravé stravovací návyky, nebezpečné životní situace, obezřetné chování, význam sportu pro zdraví, důležitá telefonní čísla, školní řád, práva a povinnosti, vztahy v rodině, chování na veřejnosti, dopravní situace a bezpečnost na cestách.

Třídy 2. stupně ZŠP:

zdravé stravovací návyky, hygienické návyky, sport, rasismus, tolerance, šikana, odmítání návykových látek, hospodaření domácnosti, linka důvěry, krizová centra, zneužití léků, komunikace v různých životních situacích, nevhodná parta.

Třídy ZŠS:

dodržování hygienických návyků, zdravý způsob života, pojmy zdraví a nemoc, péče o vlastní tělo, funkce rodiny, úcta k rodičům, bezpečné chování při hrách, odmítání návykových látek, rozlišení základních pohlavních znaků, posilování sebevědomí.

5. Vymezení cílové populace

- žáci školy: 6 – 18 let
- rodiče žáků
- pedagogové školy

6. Navržený způsob realizace

(metody a formy)

Učitelé realizují ve vyučování témata RPCH, která jsou obsažena nebo se nějakým způsobem přibližují této problematice v některých vzdělávacích oblastech nebo předmětech. Témata realizují formou motivačních her, vyprávění, besed, rozhovorů, pracovních činností, dramatizace, exkurzí. Žáci se učí aktivně naslouchat, spolupracovat s kolektivem, vcítit se do problému, soutěžit mezi sebou, ocenit druhého, poznat sebe samého, komunikovat s okolím, odmítat všeobecně nevhodné jevy, samostatně se rozhodovat a řešit konflikty.

Učitelé vychovávají třídní kolektiv ke zdravému životnímu stylu. Utvářejí ve třídě pozitivní sociální klima (pocit důvěry, zařazení do skupiny, práce mezi vrstevníky, atmosféra klidu a pohody beze strachu a nejistoty). Učitel rozvíjí sociální dovednosti žáků tak, aby žák byl schopen si uvědomit důsledky svého jednání. Procvičují komunikační dovednosti tak, aby žák zvládl řešit konflikty, svůj neúspěch a kritiku okolí. Potlačují projevy sebedestruktivního chování, projevy agresivity a porušování zákona.

7. Měření efektivity programu (výsledky dotazníků)

Šikana – 2011/2012 až 2016/2017							
Sledovaný jev	odpovědi žáků v procentech ve školních letech						
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	
má kamaráda ve třídě	99	100	97	100	100	93	
hledá pomoc u učitele	54	68	79	64	67	64	
hledá pomoc u rodičů	49	44	50	43	17	36	
hledá pomoc u kamaráda	16,5	10	9	7	6	7	
hledá pomoc u odborníka	0	2	3	0	0	4	
bojí se někoho ze třídy	9	2	18	14	0	4	
bojí se někoho ze školy	4,5	2	21	4	6	4	
bojí se někoho z okolí	8	0	0	0	0	4	

Šikana – 2017/2018 až 2022/2023							
Sledovaný jev	odpovědi žáků v procentech ve školních letech						
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	
má kamaráda ve třídě	100	96	100	100	95	95	
hledá pomoc u učitele	62	74	65	39	43	32	
hledá pomoc u rodičů	19	39	25	36	38	53	
hledá pomoc u kamaráda	5	13	10	22	19	16	
hledá pomoc u odborníka	0	4	0	3	5	0	
bojí se někoho ze třídy	0	4	0	3	0	0	
bojí se někoho ze školy	0	0	0	3	0	0	
bojí se někoho z okolí	0	0	0	3	0	0	

Návykové látky – 2011/2012 až 2016/2017							
Sledovaný jev	odpovědi žáků v procentech ve školních letech						
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	
kouří pravidelně	20,5	17	29	37	50	37	
zkusilo cigarety	42	41	29	33	28	15	
alkohol pravidelně	0	0	0	0	0	0	
zkusilo alkohol	55,5	39	59	63	83	56	
zkusilo drogu	11	15	24	23	39	26	

Návykové látky – 2017/2018 až 2022/2023							
Sledovaný jev	odpovědi žáků v procentech ve školních letech						
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	
kouří pravidelně	43	22	0	6	29	0	
zkusilo cigarety	9,5	35	45	32	14	16	
alkohol pravidelně	0	0	0	3	0	0	
zkusilo alkohol	43	57	25	35	33	32	
zkusilo drogu	19	17	10	16	5	0	

8. Časový harmonogram

Viz učební plány jednotlivých tříd.

Realizace besed a dalších akcí s tematikou RPCH průběžně podle nabídky, vhodných termínů a finančních možností školy.

9. Preventivní tým

Ředitelka školy – PhDr. Soňa Balonová, e-mail: reditelka@zsjarniorlova.cz

Zástupce ředitele – Mgr. Jiřina Mačáková, e-mail: jirina.macakova@zsjarniorlova.cz

ŠMP – Mgr. Marie Šnokhousová, e-mail: marie.snokhousova@zsjarniorlova.cz

VP – Mgr. Edita Jámbořová, e-mail: edita.jamborova@zsjarniorlova.cz

10. Kontakty s jinými organizacemi

- pracovníci PPP v Karviné a Orlové
- oblastní metodik prevence
- Policie ČR
- městská policie
- MÚ Orlová
- DDM Orlová
- DKMO
- Městská knihovna Orlová
- oslovená sdružení zabývající se RPCH pro poskytnutí besed

V Orlové dne 07.09.2021 (aktualizováno)

PhDr. Soňa Balonová, ředitelka školy

Mgr. Marie Šnokhousová, školní metodik prevence

11. Přílohy

Postup školy při zjištění šikany ve škole

Šikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo jej zastrašovat. Je to cílené a opakované užití násilí vůči jedinci nebo skupině, která se z nejrůznějších důvodů nemůže bránit. Zahrnuje bití, vydírání, loupeže, poškozování cizí věci, slovní útoky, ponižování i sexuální obtěžování. Šikana se projevuje i přehlížením a ignorováním žáka.

- Okamžitá ochrana oběti, žáka co nejdříve předat rodičům. Seznámit rodiče s tím, co se stalo.
- Vzájemná informovanost mezi školou a rodiči o specializovaném vyšetření žáka.
- Oddělení agresorů od kolektivu (aby nemohli ovlivňovat svědky).
- Rozhovory se svědky. Ve výpovědi zaznamenat:
 1. kdo je oběť
 2. kdo je agresor
 3. kde šikana trvá
 4. jak dlouho trvá
 5. jakou formou
- Zjištění poznatků ostatních žáků ze třídy.
- Individuální pohovory s agresory.
- Kontaktování rodičů aktérů šikany.
- Po zjištění všech faktů seznámit pedagogy s celým případem.
- Výzva pedagogům k monitorování chování žáků o přestávkách nejen ve třídách ale i v odlehlých prostorách školy.
- Individuální schůzky vedení školy s rodiči agresorů a následně s rodiči oběti. Seznámit rodiče s celým případem a výchovným opatřením, nabídnout rodičům specializované vyšetření žáka (PPP, SVP).
- Mimořádné třídní schůzky, kde jsou rodiče obecně s případem obeznámeni. Rodiče jsou ubezpečeni, že škola se snaží RPCH předcházet a umí je řešit.
- Třídnická hodina pro žáky, obecná informovanost o případu, podrobnější informace o šikaně a možnosti obrátit se o pomoc.
- V závažnějších případech šikany vyrozumět Policii ČR.

Postup školy při výskytu záškoláctví u žáka

- 1) Zákonný zástupce nedoložil důvody nepřítomnosti žáka a absence trvá víc jak 3 dny:
 - třídní učitel informuje o zvýšené omluvené i neomluvené absenci výchovného poradce, který údaje vyhodnocuje, při zvýšené omluvené absenci ověřuje její věrohodnost
 - při počtu **nad 10 neomluvených hodin svolává ředitel výchovnou komisi**, o průběhu je proveden zápis
 - pokud **neomluvená absence přesáhne počet 25 hodin, zašle ředitel oznámení s dokumentací orgánu soc. právní ochrany nebo obecnímu úřadu**, oznámení systémem SVI zasílá na OSPOD ŠMP
 - pokud se **záškoláctví opakuje, postoupí se druhé hlášení orgánu soc. právní ochrany nebo obecnímu úřadu, popř. Policii ČR**
- 2) Zákonný zástupce vystavil omluvenku žáka na dobu delší než tři dny:
škola může požadovat doložení nepřítomnosti z důvodu nemoci ošetřujícím lékařem
- 3) Zpětné vystavování omluvenek lékařem

- lékař není oprávněn vystavit potvrzení o nemoci zpětně na dobu nepřítomnosti žáka ve škole, která předcházela návštěvě u lékaře.

Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky

- Zajistí-li pedagog podezřelou látku, v přítomnosti dalšího člena sboru uloží tuto látku do obálky.
- Na obálku napíše datum, čas a místo zajištění látky, obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová do školního trezoru.
- Pak vyrozumí Policii ČR.
- Pokud je podezřelá látka zajištěna u dítěte, které jeví známky otravy, předá se takto uložená látka přivolanému lékaři.

Ohrožení zdraví žáka

- Dítě jeví známky užití omamné látky je odvedeno ze třídy a zajištěno dohledem dospělého.
- Škola kontaktuje zákonné zástupce žáka a vyzve je k tomu, aby si dítě ze školy vyzvedli, protože je nutné lékařské vyšetření.
- **Rodič si pro dítě přijde:** je seznámen se zdravotními potížemi, škola apeluje na rodiče, aby navštívil s dítětem lékaře a nabídne možnosti, kde se poradit o výchovných postupech.
- **Rodič si pro dítě nepříjde:** je v kompetenci školy přivolat lékaře. Rodič je o postupu školy předem informován
- Škola vyhotoví zápis o případu.

V řádu školy má být uveden zákaz nošení, držení a distribuce návykových látek, včetně sankcí, které z toho vyplývají.

Rodiče jsou vyzváni ke spolupráci a seznámení s účinky a příznaky užití návykových látek.

Žák, který prokazatelně zneužíval návykovou látku, bude kázeňsky potrestán.

Škola pozve co nejrychleji rodiče tohoto žáka k projednání případu a doporučí specializovanou pomoc odborníků.

Ostatní žáci jsou s případem obecně seznámeni.

V případě podezření, že žák zneužívá návykové látky:

- pedagog provede s dítětem diskrétní pohovor, doporučí mu rozhovor s odborníkem (PPP, SVP, sociální kurátor, oddělení péče o dítě, zdravotní zařízení, kontaktní centrum)
- kontaktuje rodiče
- v případě, že rodiče pro žáka nezajistí další péči, uvědomí sociální odbor
- v akutním případě, když žák je pod vlivem drogy, ředitel uvědomí rodiče a zdravotnické zařízení, uvědomí i oddělení péče o dítě, oddělení sociální prevence a soc. odbor OÚ.

K výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

Je nutné zabezpečit, aby:

- bylo vytvářeno příznivé klima školy a tříd
- byly podporovány partnerské vztahy mezi učitelem a žákem, pocit bezpečí a spoluprožívání
- se rozvíjely žádoucí postoje k lidem jiné národnosti
- probíhala komunikace se žáky na bázi vzájemného porozumění
- se žáci seznamovali se základními údaji o menšinách, s jejich kulturou a dějinami
- žáci chápali rozdílnost jednotlivců
- žádný projev rasismu nezůstal bez povšimnutí
- rodiny spolupracovaly se školou
- byly nabízeny programy podporující všestranný rozvoj osobnosti žáka
- se využívaly vzdělávací programy.

V Orlové, dne 07.09.2021 (aktualizováno)